

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Motuk

w sprawie **B.T.**,
skazanego z art. 56 ust. 1 i in. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu narkomanii
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w dniu 9 maja 2023 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego
na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w Stalowej Woli
z dnia 2 marca 2022 r., sygn. II K 638/21.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Stalowej Woli do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Stalowej Woli z dnia 2 marca 2022 r., sygn. II K 638/21, wydanym w trybie art. 387 § 2 k.p.k. B.T. został uznany za winnego tego, że:

1. w okresie od bliżej nieustalonego dnia do dnia 14 lipca 2021 r. w Z., woj. [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał znaczne ilości środków odurzających i substancji psychotropowych w postaci: ziela konopi innych niż włókniste o wadze 19,24 g netto, substancji zawierających w swoim składzie ziele konopi innych niż włókniste i 3-CMC o wadze 0,29 g netto oraz 4-CMC o wadze 73,56 g netto, tj. czynu z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za który wymierzona została kara roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w bliżej nieustalonym okresie czasu od stycznia 2021 r. do maja 2021 r. w Z. woj. [...], w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wbrew przepisom art. 33-35, art. 37, art. 40 i art. 40a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, wprowadził do obrotu substancje psychotropowe w postaci 20 gram mefedronu, w ten sposób, że przekazał wymienione substancje Karolowi Tylus, celem sprzedaży innym osobom, tj. czynu z art. 56 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za który wymierzona została kara roku pozbawienia wolności i kara grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł,
3. w okresie od bliżej nieustalonego dnia do dnia 14 lipca 2021 r. w Z. woj. [...], posiadał przyrządy w postaci: młynka oraz dwóch wag elektronicznych, co do których z ustalonych okoliczności wynika, że służyły do niedozwolonego wytwarzania, przetwarzania lub przerobu środków odurzających w postaci ziela konopi innych niż włókniste, tj. czynu z art. 54 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za który wymierzona została kara 2 miesięcy pozbawienia wolności;

na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego kary jednostkowe pozbawienia wolności zostały połączone i wymierzona została kara łączna 2 lat pozbawienia wolności, na poczet której dokonano zaliczenia okresu pozbawienia wolności; na podstawie art. 70 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii od skazanego orzeczona została nawiązka w kwocie 5000 zł na rzecz Stowarzyszenia w R., orzeczono nadto w przedmiocie dowodów rzeczowych i kosztów sądowych.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 10 marca 2022 roku (k. 1367).

Kasację od tego orzeczenia złożył w dniu 8 lutego 2023 r. (data wpływu do SN) w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny - na niekorzyść skazanego. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 387 § 1 - 3 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku skazanego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie za przypisane przestępstwa, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, kary oraz orzeczenie nawiązki i przepadku dowodów rzeczowych, a także obciążenie kosztami, co doprowadziło do wydania wyroku z rażącą obrazą przepisu prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.k., poprzez nieorzeczenie obligatoryjnego przepadku korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przypisanego mu przestępstwa z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Stalowej Woli.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna i podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Słusznie zarzucił Prokurator Generalny, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego i karnego materialnego, wskazanych w zarzucie kasacji. Kontrola wniosku skazanego złożonego w trybie art. 387 k.p.k. nie została bowiem przeprowadzona przez Sąd Rejonowy w Stalowej Woli w sposób należyty. Uwzględnienie takiego wniosku, zgodnie z powyższym unormowaniem, jest możliwe pod określonymi warunkami, do których należą: etap jego zgłoszenia - do chwili zakończenia pierwszego przesłuchania wszystkich oskarżonych na rozprawie głównej, zarzut popełnienia przestępstwa zagrożonego karą nieprzekraczającą 15 lat pozbawienia wolności (§ 1), niebudzące wątpliwości okoliczności popełnienia przestępstwa oraz wina, nadto osiągnięcie celów postępowania mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości i brak sprzeciwu prokuratora oraz pokrzywdzonego należycie powiadomionego o terminie rozprawy, pouczonego

dodatkowo o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku (§ 2). Wydając wyrok w warunkach dobrowolnego poddania się karze sąd jest zobligowany do wymierzenia kary, środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego oraz rozstrzygnięcia co do kosztów procesu zgodnie z zaakceptowanym wnioskiem. Nie oznacza to jednak bezrefleksyjnej akceptacji wniosku, bez uprzedniego poddania go wnikliwej kontroli - nie tylko pod kątem powyższych kryteriów, lecz również zbadania czy zaproponowana przez oskarżonego kara i inne środki prawnej reakcji odpowiadają przewidzianym w prawie materialnym sankcjom. W sytuacji, w której treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwie obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych (zob. np. przytoczone na s. 6 kasacji orzecznictwo SN). Sąd orzekający dysponuje więc prawnymi instrumentami, które stwarzają możliwość ingerencji w złożoną propozycję co do wymiaru kary i innych środków, przedstawioną przez oskarżonego, i jej modyfikacji taki sposób, by była zgodna z obowiązującymi przepisami i mogła zostać zaakceptowana. Takiej właśnie aktywności procesowej wymagała *in casu* treść wniosku. Jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą przepadkowi przedmiotów wymienionych w art. 44 § 1 lub 6 k.k., sąd orzeka przepadek takiej korzyści albo jej równowartości, chyba że korzyść ta lub jej równowartość podlega zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu podmiotowi (art. 45 § 1 k.k.). Jakkolwiek pierwszeństwo ma orzekanie fizycznego przepadku uzyskanej korzyści, a dopiero gdy okaże się to niemożliwe sąd orzeka przepadek równowartości tej korzyści, to jednak w sytuacji spełnienia powyższych uwarunkowań ustawa nie pozwala sądowi na dowolność, gdyż przepadek ma charakter obligatoryjny.

B.T. skazany został za popełnienie przestępstwa z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, polegającego na wprowadzeniu do obrotu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, substancji psychotropowych. Z popełnienia tego przestępstwa uzyskał korzyść majątkową w kwocie około 1200 zł (*vide*: zeznania świadka K. T. - k. 635-636). Aktualizowało to obowiązek wynikający z art. 45 § 1 k.k., który nie został zawarty w propozycji oskarżonego co do wymiaru

kary za powyższe przestępstwo. Tego błędu nie dostrzegł prokurator, wyrażając zgodę na proponowane wadliwe warunki dobrowolnego poddania się karze, jak i sąd, uwzględniając wniosek oskarżonego i wydając wyrok w kształcie przez niego zaproponowanym. Procedując w przedmiocie wniosku w takim kształcie Sąd Rejonowy w S. dopuścił się więc obrazy art. 387 § 1-3 k.p.k., a w konsekwencji również art. 45 § 1 k.k., wobec nieorzeczenia obligatoryjnego przepadku korzyści majątkowej, do czego był zobligowany treścią wskazanych przepisów. W tym miejscu dodać należy, że w realiach niniejszej sprawy nie było możliwe uzupełnienie wyroku o przepadek korzyści na posiedzeniu, bowiem szczególny tryb wydania wyroku (art. 387 § 1-5 k.p.k.) stoi na przeszkodzie konwalidowaniu go w oparciu o art. 420 § 1 k.p.k. (zob. np. wyrok SN z dnia 21 listopada 2006 r., WK 26/06, LEX nr 295435).

W świetle powyższego zgodzić się trzeba z autorem kasacji, że waga przedmiotowego uchybienia nosiła cechy wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. Niewątpliwie miało ono charakter rażący oraz implikowało istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, gdyż skutkowało nieuprawnionym brakiem orzeczenia wobec B.T. obligatoryjnego przepadku korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przypisanego mu przestępstwa z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, którego orzeczenie, w myśl przepisu art. 45 § 1 k.k., było obligatoryjne.

W tym stanie rzeczy, rozpoznana kasacja zasługiwała na uwzględnienie, czego wyrazem było wydanie orzeczenia kasatoryjnego w stosunku do zaskarżonego wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd *meriti* będzie miał na uwadze wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.) oraz dokona precyzyjnych ustaleń co do wartości korzyści, jaką z popełnienia przestępstwa z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii osiągnął B.T. Zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i jurysdykcyjnego, oskarżony w żaden sposób nie odniósł się do kwoty, jaką uzyskał od K.T. tytułem sprzedaży środków odurzających. Po sprecyzowaniu powyższego, w razie istnienia możliwości procedowania w trybie art. 387 k.p.k., ponownej ocenie poddane zostaną wszystkie materialne i procesowe warunki konsensualnego zakończenia postępowania.

D.P.

[f.n]